

[Jørgen Estrup]

reform af apartheid og ikke en afskaffelse, og det er der ingen af os der kan leve med.

Når man kigger på, hvordan situationen er i Sydafrika i øjeblikket, så er det klart, at der er lagt op til afskaffelse af nogle af de mest ubehagelige love; men der er også love, der endnu ikke er taget fat på. Det er klart, at der er gjort en indsats for at nærme sig et retssystem; men der er stadig væk politiske fanger i Sydafrika. Efter min mening er man ikke nået til det punkt, hvor man kan sige, at nu er vejen banet, nu er der ingen vej tilbage.

Men det er klart, at det er en vurdering, og vi vil gerne fra radikal side være med til løbende at undersøge, hvornår vi når det punkt. Derfor synes jeg også, man skal værdsætte udenrigsministerens forsøg på overvejelser om, hvor man eventuelt kan lempe, når man mener, det punkt er nået. Det mener jeg er den vej, vi må gå. Vi må være parate til at gøre indrømmelser, når der faktisk er taget de nødvendige skridt, men heller ikke før.

Jeg vil godt samtidig tilføje, at vi fra radikal side lægger vægt på, at presset skal være mod begge parter, både mod styret i Sydafrika og mod ANC, som må være med til at tage de nødvendige skridt. Men først og sidst: Det gælder om, at ikke mindst de nordiske lande, som hele tiden har båret denne sanktionslovgivning, i fællesskab kan bære den fremover og først lemper den, når det er rigtigt, fordi der er taget det nødvendige skridt.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er meget glad for den debat, der har fundet sted her, fordi jeg gennem det hele har sporet den opblødning, som jeg også havde på fornemmelsen var til stede. Derfor er jeg i stand til faktisk at glæde mig over, både hvad hr. Jørgen Estrup lige sagde nu, og hvad hr. Kelm-Hansen sagde før. Men selvfølgelig glæder jeg mig især over det, som udenrigsministeren blev bebrejdet, nemlig hans bløde bemærkninger.

Både den konservative ordfører og Venstres ordfører gjorde, at jeg kan gøre min ordførertale kort, for de fremførte en række ting, som netop har været mine og CD's synspunkter på det.

Jeg har jo i denne debat et handicap, et alvorligt handicap. Jeg har nemlig været dernede, og det skal man jo ikke, for så er der meget, der står helt anderledes for én. Jeg ved godt, at jeg står i FN's sorte papirer, fordi jeg tillod mig at

rejse derned. Jeg håber, at der kommer mange flere derned nu, for det er jo en ting, der ikke skader så forfærdelig meget, når man skal tage del i debatten, at man rent faktisk ikke blot har været dernede, men har talt med snesevis af folk, både på ledende poster og på mindre ledende poster.

Både hr. Duetoft og jeg har gentagne gange haft kontakt med Buthelezi. Vi har haft Buthelezi her i landet som taler og hørt ham fremlægge sine synspunkter her, og det gør jo, at man får en helt anden forståelse af, hvad der har været de sortes problemer, og hvordan sanktioner har virket, end den, flertallet er gået ud fra.

Jeg kan ikke med Buthelezis viden om disse ting godkende, at sanktionerne har gjort stort andet end fortræd over for de sorte i Afrika, men all right, i dag har vi rejst debatten ud fra, at vi ønsker, at de partier, der er gået ind for sanktionerne, skal føle trang til at bløde op. Det er det, der er vores baggrund. Men det skal bare lige siges, at CD ikke på noget tidspunkt har godkendt den tankegang, som Desmond Tutu og Mandela har givet udtryk for; og vi mener, det er helt forkert, at man ikke har lagt meget mere vægt på, hvad ordføreren for den store gruppe sorte, nemlig zuluerne, har sagt ved en lang række lejligheder.

Jeg skal bare lige tage stilling til et par af de ting, som har været fremme. Man taler så meget om, at nu skal man have stemmeret. Hvor meget er det værd? Jeg tror, man har stemmeret i samtlige afrikanske stater, men man har ikke valget i ret mange af dem, for der er kun ét parti at vælge. Der er intet at vælge imellem, men man har stemmeret. Hvad er det værd? Det er ikke en pibe tobak værd, naturligvis.

Zimbabwe, et af de lande, man har været med til at frigøre og alt det her, er godt på vej til at forlade et demokratisk system og i stedet for gå over til et etpartisystem. I Danmark kvitterer man ikke bare ved ikke at lave sanktioner mod sådan et land, nej, man agter at forøge ulandshjælpen, har jeg hørt fra forskellige; det er blevet nævnt i dag. Der kan man se, hvor man gør forskel: Nogle lande laver man sanktioner over for, andre giver man tilskud, til trods for at de opretholder systemer, som man her står og fordømmer, nemlig det, at vel er der stemmeret, men der er ikke valget, for der er ikke noget at vælge imellem. Alt det er noget nederdrægtigt hykleri, som hele den vestlige verden har været indviklet i.